

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρόνισται ἄμα
δαίτη πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φη-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΡΑΚΗ 22 ΤΟΥ ΝΟΕΒΡΗ 1909

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 367

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δήμου (συνέχεια).
ΙΔΑΣ. Σαυοθράκη (συνέχεια).
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἡ Τέχνη.
Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ. Τὸ ὄνειρό μου.
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Γλωσσικὲς σημειώσεις.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜΗ—Ο, ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΔΕΣ

Πέμπτος και πέμτος. — Αὐτογρία και Ἀουτογρία.

1.

ΠΕΜΤΟΣ.

Μᾶς κατηγοροῦνε πὸς νεωτερίζουμε οἱ δασκά-
λοι. Ἐγὼ θαρρῶ ξεναντίας πὸς ἀρχαίζουμε, ὅχι μο-
νάχα γιατί κρατοῦμε τὴν ἀληθινή, τὴν ἱστορικὴ
παράδοση, ἀκολουθώντας τὸ νόμο τοῦ κανονικοῦ ξε-
τυλιγμοῦ—ἀπὸ πᾶς ἡμέρας ἀνάγκη καμιά δὲν ὀ-
πάρχει νὰ τάποδεῖξουμε—μὰ γιατί μερικοὶ τύποι
ποῦ παραδεχτήκαμε ἢ μερικὲς ὀρθογραφίες πὸς συ-
νηθίζουμε, εἶναι ὀρθογραφίες καὶ τύποι ἀρχαιότεροι
ἀπὸ τοὺς τύπους καὶ τίς ὀρθογραφίες πὸς θέλουνε
νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν οἱ δασκάλοι ἀπὸ τοὺς χαλά-
σανε καὶ μεῖς τοὺς βαστάξαμε ἀκέρειους, ὅπως τὸ
μαρτυροῦνε καὶ τὰ κείμενα τὰ ἴδια.

Αὐτὰ παραδείγματα μᾶς ἀρκοῦνε, νὰ τὸ διῆ ξά-
στερα ὁ καθένας.

Δύσκολο δὲν εἶναι νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς πὸς
μῆτε ὁ δάσκαλος πέμπτη, πέμτος, δὲ θὰ σοῦ τὸ
προφέρῃ μὲ τὸ π τὸ μεσιανό. Πέμπτη λέει καὶ πέμ-
τος. Δὲν τὸ ξέρε, ἐπειδὴ δὲν ξέρε: πὸς μιλᾷ. Πέμ-
πος, μὲ τὸ π, σοῦ τὸ γράφει, νομίζω πὸς μὲ π σοῦ
τὸ ξεστομίζει καὶ κοιμᾶται ἡσυχῶς, πατόκορφα πει-
σμένος πὸς ἡ γλώσσα του εἶναι γλώσσα τοῦ Περι-
κλή.

Ὁ γλωσσολόγος ὅμως, μόνο πὸς βλέπει ἕνα πέμ-
πος σὺν χαρτί, μὲ συνεχικὰ μ, π, τ, τὸ ὑποψιάζε-
ται ἀμέσως πὸς κάτι θὰ τρέχῃ. Τοῦ τὸ μαθαίνει κ' ἡ
θεωρία, πὸς ἡ ἑλληνικὴ δὲν τάρσει με τὰ τρία σύ-
φωνα μὲ τὴ σειρά (κ. Ῥίδα καὶ Μῆλια, Δ', 220—
221· Ε', β', 99-100· Α. Thumb, Handbuch
der neugriechischen Volks-

Ἡ ΤΕΧΝΗ

(Ἐπάνου σὲ στίχους τοῦ ΝΕΡΗΑΕΡΕΝ)

Ἐνα ὄνειρο τὸ χλώμιανε τὸ μέτωπό μου. Ὁ νοῦς μου
στῶνειρο πάντα καρφωτός. Κ' ἔτσι, θὰ ζήσω μόνος,
δλόμονος, ἡ τέχνη μου κ' ἐγώ. Θὰ τὴν κρατήσω
στὰ χέρια μου τὴν τέχνη μου σὰ λάβαρο· καὶ τόσο
δυναμερὰ στὰ στήθη μου θὰ τὴν κολλήσω ἀπάνου,
ποῦ ἀνάμεσ' ἀπ' τὴ σάρκα μου θὰ νάβρω τὴν καρδιά μου
καὶ θὰ τὴ σημαδέψῃ. Ἀκούς; Γιατὶ καὶ δὲ μοῦ μένει
πιά τίποτε σ' αὐτὴ τὴ γῆ, τίποτε. Μόνο ἡ Τέχνη,
γιὰ νὰ πειράξῃ ἕνα μυαλό, στάσηκαριό του μέσα,
μειώνοντας τὸ μ' ἕνα πιετὸ κόκκινο πὸς ξανάθει.

Ὅταν τρεμοσαλεύουνε τὰ πάντα, ὅταν πεθαίνουν,
νὰ ἡ Τέχνη, ἡ ἀκαμάτωτος γὰός, θεμαλιωμένη.
Χιτίζεται ἡ Τέχνη δλονυχτίς. Ἡ μέρα, πρὸς τὸ βράδι,
σὰν ἀργοκλεῖ τὰ μάτια τῆς εἰρηνικὰ στὸν ὕπνος,
τοῦ χρυσοκάμωτου ναοῦ λαμποκοπᾶν οἱ τοῖχοι,
τὸν οὐρανὸ μὲ τᾶστρα του τὸν ἀντικαθρεφτίζουν
καὶ τοῦ τὰ ρίχνουνε ξανὰ τάντιφεγγίσματά τους.
Κι ὁ ποιητής—πολὺ ἀργησε γιὰ νὰ εἶν' ἱερέας—τραβάει
πρὸς τὴ λαμπράδα τὴ χυμένη ἀπὸ τὰ παραθύρια,
πρὸς τὴ λαμπράδα πὸς γυαλίζει, λάμα ἀπὸ μαγνήτες.
Ὁ ὄβλος πάει τόσο ψηλὰ πὸς κρύβεται ἡ κορφή του,
κ' εἶν' ἀσημένιοι οἱ στύλοι του καὶ ἡ πύλη του ἀπ' ἀλάργα
πρὸς τοὺς ἀστραφτεροὺς γυαλοὺς τὰ φύλλα τῆς τάνοίγει,
καὶ τῶν κυμάτων ὁ χορὸς ταιριάζει τοὺς ἀχούς του
μὲ τῆς λατρείας τὸ ψάλσιμο, καὶ γγίξει ὁ διαβατάρης
ἀνεμος ἀπὸ τᾶπειρο π' ὄλο ἔρχεται καὶ πάει,
μὲ κάποια σιγανόφωνα καὶ μυστικὰ τραγοῦδια
τοὺς πύργους μεγαλόκορμους, ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου σκέπη,
μαῦροι γιγάντοι ἀπὸ γρανίτη δυνατοὶ πλασμένοι.
Κι ὅποιοι διαβῆ τίς σιωπηλὲς καμάρες, δὲν ξανοίγει
τίποτε· μοναχὰ, βαθιά, κατάναιρα, ἄλλοῦ πέρα,
μὰ λύρα χάλκινη, πὸς ὀρθὴ κι ἀσάλευτη στημένη
στοὺς φανταχτοὺς ἀνάμεσα πυρσοῦς, τὸν περιμένει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

sprache, 1895, σ. 20, § 36, κλ. κλ. κλ.).
Λοιπόν, ἀπὸς ὁ γλωσσολόγος ἀνοίξε τὰ μάτια του,
ἀνοίγει καὶ τᾶψιά του. Ἐτσι τᾶκωσα καὶ γὼ τὴν
προφορὰ πέμτος χωρὶς π· ἔτσι καὶ τὸ γράφω.

Καὶ τώρα τί θαρρῆτε;

Σημειώστε, σὰς παρακαλῶ, πὸς τὸ ἀρθροῦδάκι
μου αὐτὸ ἐδῶ, σὰς τὸ καταστράνω σήμερα, δεκοχτὼ
τοῦ Ἄη Δημήτρη, 1909. Ἐλάτε νὰ λογαριάσομε.
Ἐπὸ τίς ἑπτὰ τοῦ Φλεβάρη, 441, πόσοι αἰῶνες,
πόσοι μῆνες, πόσοις μέρες περάσανε ὡς τὴ στιγμή
πὸς εἴμαστε; Περάσανε 1468, χίλια τετρακόσια ἑ-
ξήντα ὀχτὼ χρονάκια, ἑπτὰ μῆνες, ἔντεκα μέρες.

Καὶ τὸ συμπέρασμα;

Τὸ συμπέρασμα, πὸς περάσανε χίλια τετρακόσια
ἑξήντα ὀχτὼ χρονία, ἑπτὰ μῆνες, ἔντεκα μέρες, τὴν
ὄρα πὸς κουβεντιάζουμε, ἀπὸτου πρωτογράφηκε ὁ
πέμτος· μας, δίχως π!

Πάρτε, νὰ βεβαιωθῆτε, τίς ἐπιγραφὲς τοῦ Le-
blant, Inscriptions chretiennes
de la Gaule, □, 1865, N. 415, n. 77, [l.
9], καὶ τί βλέπετε; ΠΕΜΤΟΝ!). Χρονολογημένη
στὸ τέλος τῆς ἡ ἐπιγραφούλα.

1) Στὸ ἴδιο μέρος (ll. 2—3), βρίσκειται κ' ἕνα ΤΕΣ-
ΣΕΡΑΚΟΝΤΑ, πὸς μῆτε ἀπὸ δὲν ἔσηκώθηκε ἀκόμα
ἀπὸ τοὺς γλωσσολόγους. Ὁ Leblant δὲν κατάλαβε οὔτε τὸ
ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο. Τὰ διαβάζει πέμπτον καὶ τεσσαρά-
κοντα.

2.

PENTON. ΠΕΦΤΗ.

Ὁ τύπος πέμτος, δίχως π, δὲν εἶναι ἡ μόνη ἀλλαγὴ ποῦ ἔπαθε ὁ πέμτος.

Ἐχομε τὸ πανάρχαιο τὸ κρητικὸ τῆς Γορτυνίας PENTON (κ. G. Meyer, Griechische Grammatik, ἐκδ. Γ', 1896, σ. 500, § 401). Τὸ ἐρμηνεύει ὁ G. Meyer, εἴτε πὼς ἔγινε κατεφτείας ἀπὸ τὸ πέντε, δηλαδὴ πὼς ξεχάσανε τὸ πέμτος καὶ τὸ ξαναπλάσανε πέντος, εἴτε πὼς εἶναι ἀπὸ κάποιον πέντος, ὅχι ὅμως καθὼς τὸ ξηγᾶ πιδ ἀπάνω (σ. 362, § 276), παρὰ νομίζω κάπως ἄλλως· ἄξαφνα μπορεῖ πρώτα νὰ παράπεσε τὸ π καὶ νὰ κοῦστηκε πέμτος· ἔπειτα, ἐπειδὴ καλῆτερα καὶ πιδ ἀδερφικὰ συνταιριάζονται στὴν ἑλληνικὴ ν καὶ τ, θὰ τὸ εἶπανε φυσικὰ μὲ ν ἀντὶς μ, πρᾶμα ποῦ καὶ στὸ σημερινὸ μας τὸν πέμτο, παράξενο δὲν εἶναι νὰ κολλουθήσῃ καμιά μέρα. Γιὰ τόσο παλιὰς ἐποχάς, ὅπως θέλει κανεὶς, τὰ μπαλώνει. Τὸ πιθανώτερον γιὰ μὲνα εἶναι πὼς ἀπὸ τὸ πέντε, ποῦ ἔπαιρνε κ' ἔδινε, θὰ γεννήθηκε γλυκὰ γλυκὰ καὶ ὁ πέντος.

Στὴ νεοελληνικῇ, τὸ θηλυκὸ, μὰ μόνο τὸ θηλυκὸ, μὰς παρουσιάζει δέφτερον τύπο. Πέφτος δὲν ἔχομε κι ὅμως ἔχομε πέφτη, γιὰ τὴν πέμτη μέρα τῆς βδομάδας.

Πὼς ἀφτό; Πελὺ ἔφκολα.

Τὸ π τῆς πέμτης, ποῦ βρῖσκεται μὲ συνακόλουθο τ, ἔγινε φ, ὅταν τὸ π τοῦ φτωχοῦ ἔμα ἔγινε φ, πάει καὶ τὸ μ, ὅταν τὸ μ τῆς νύφης.

Γιατὶ ὅμως νὰ μὴν ἔχομε καὶ πέφτος;

Γιατὶ ὁ πέμτος καθαφτό εἶναι δασκαλισμός· Νάισκε!

Τὸ σωστὸ ρωμαϊκὸ εἶναι νὰ λέμε ὁ τόμος πέντε, ὅχι ὁ πέμτος τόμος, ἢ κοίταξε τὴ σελίδα εἰκοσι ἑννιά, ὅχι στὴν εἰκοστὴ ἑννατῇ. Πολὺ φῖνα σημειώνει ὁ K. Dieterich πὼς κ' οἱ Ἄτικοι ἀκόμη ἔτσι τὸ λέγανε· εἰς καὶ εἰκοστός, ἔπου θάπρεπε νὰ τὸ ποῦνε πρώτος (Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Sprache, 1898, 187).

Ὡς τόσο ἔχομε πρώτος, δέφτερος, τρίτος καὶ τέταρτος, ὁ πρῶτος τόμος, εἶσαι ὁ δέφτερος κτλ. Ἔτσι ἀπὸ ἀναλογία, κάπως καὶ ἀπὸ ἀνάγκη, παραδεχθήκαμε καὶ τοὺς ἀποδέλοιπους ἀριθμούς, πέμτος, ἕχτος, ἑβδομος κτλ., ποῦ στὸ τυπικὸ καὶ στὸ ἠχολο-

γικὸ, δὲν πατοῦνε κανέναν κανόνα τῆς νεοελληνικῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πέμτος εἶναι δασκαλισμός, δασκαλισμός συμμορφωμένος, καθὼς τὸ ξεδιαλίσαμε ἀλλοῦ (κ. Ἀπολογία, 71), ἔπαθε ἀλλαγὴ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ γνήσια δημοτικὴ τὴν πέφτη, ποῦ τὴν ἀνταμώνουμε καὶ στὸ Πεφτοπάζαρο, τὸ παζάρι τῆς πέμτης, ὅπως τὸ ξέρουμε στὴν Πόλη.

3.

ΠΕΜΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΜΤΗ.

Καὶ τώρα ποῖνε ἀπὸ τοὺς δύο τύπους νὰ παραδεχτοῦμε; Πέμτη νὰ τὸ γράφουμε ἢ πέφτη;

Ἄδισταχτα πέμτη.

Πάει ταίρι ταίρι μὲ τὸν πέμτο.

Καινὸ τῆχομε καὶ μὲ τὴν καθαρέβουσα (κ. Ῥόδα καὶ Μῆλα, Β', 2).

Καθιερωμένες πιδ κ' ἡ δεφτέρα, τρίτη, τετάρτη. Δεφτέρα καὶ τετάρτη μάλιστα εἶναι δασκαλισμοί. Ῥολὸι ἔρχεται ἡ πέμτη.

Συφωνᾶ καὶ μὲ τὸ σύμτωμα ἢ τὴ σύμτωση ποῦ μᾶς χρειάζονται καὶ ἀφτά καὶ ποῦ χωρὶς π θὰ τὰ κοῦσης ἀπ' ἑλους.

Τὸ πεφτοπάζαρο, ἐννοεῖται, πεφτοπάζαρο θὰ μείνη, ἀφοῦ ἔτσι καθιερώθηκε· πολλοὶ μάλιστα οὔτε τὸ ὑποψιάζονται τί σημαίνει.

Βλέπουμε ἀπ' ἀφτά καὶ κάτι ἄλλο, ποῦ τὸ εἶδαμε κιάλας χιλίους φορὰς (κ. Ῥ. κ. Ν., Δ', 276 καὶ ἀκόλ. Ἀπόλυτοι κανόνες), δηλαδὴ πὼς μιὰ κοινὴ γλώσσα βολέβεται καὶ μὲ τοὺς δασκαλισμούς, δὲν κυνηγᾶ οὔτε τὰ ντόπια, οὔτε τὰ καθαφτὸ δημοτικὰ (πέφτη), παρὰ πρέπει νὰ μάθη νὰ διαλέγη.

4.

ΑΥΣΤΡΙΑ ΚΑΙ ΑΟΥΣΤΡΙΑ.

Ἐχω στὸ γραφεῖο μου ἀνοιχτὰ δύο βιβλιαράκια τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

Τὸ πρῶτο καθαρεβουσιάνικο ἀπὸ ἀκρη σ' ἀκρη. Νά σας κι ὁ τίτλος·

«Παιδαγωγία ἦτοι πρῶτα μαθήματα τῶν παιδίων εἰς τὸ ἀναγινώσκειν καὶ νοεῖν ὀπωσοῦν συντεθέντα καὶ ἐκδοθέντα εἰς τομῆδια τρία ὑπὸ Νεοφύτου Δούκα. Τόμος πρῶτος [τοὺς ἄλλους δὲν ἀξιώθηκα νὰ τοὺς χαρῶ]. Ἐν Βιέννῃ τῆς ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ. Ἐκ τῆς

Τυπογραφίας Ἰωαν. Βαρθ. Τζβεκίου, πρώην Βενδῶτου. 1813.»

Ὁ δέφτερος, καθαρεβουσιάνικος καὶ ταῦτος, μὲ κάτι δημοτικὰ εἶθε κείθε.

«Διάφορα ἠθικὰ, καὶ ἀστεία σιχουργήματα, ἐκδοθέντα ὑπὸ Ζήση Δαούτη τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, καὶ τυπωθέντα διὰ Δαπάνης τῶν εἰλικρινεστάτων, καὶ φιλογενεστάτων φίλων του, κυρίων Παρίση Δημητρίου Παμφύλου τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θετταλίας, καὶ Δημητρίου Χ. Σωτήρ Μαλκότη-γλου τοῦ ἐκ Ῥοδοστοῦ [μὴν τὸ ξεχνοῦμε κ: ἀφτό, ποῦ πολὺ σωστὰ τὸ γράφει καθὼς καὶ λέγεται] τῆς Θράκης. Ἐν Βιέννῃ τῆς ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ. Ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Ἰωάννου Βαρθ. Ζβεκίου. 1818.»

Καταλάβετε τώρα τί συνέβηκε;

Ὁ τύπος Ἀουστρία πάρθηκε ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ Austria. Πρῶτα τὸ γράφανε ὅπως καὶ τὰ κοῦγανε, μὲ τὴν Ἰταλικὴν τὴν κανονικὴν τὴν προφορά. Τὸ μάτι τοῦ δασκάλου ἄρπαξε τὸ α u τὸ Ἰταλικὸ. Θέλησε νὰ τὸ κάμη περιπλαῖκο καὶ τάντ' ἔγραψε κατόπι α u, ποῦ τὸ εἶπε ἀμέσως α φ. Τί ὠραία! Βλέπετε τὴν καθαρέβουσα ὡς ποῦ πάει; Καλῆτερα νὰ χαλάσῃ τὸν τύπο—καὶ πιδ κομικὰ, δὲν μποροῦσε. Χάλασε τὸ Ἰταλικὸ· χάλασε τὸ ἀρχαῖο τὸ ἑλληνικὸ α u, ποῦ μᾶς τὸ περνᾶ γιὰ δίφτογγο α φ! Χάλασε καὶ τὸ νεοελληνικὸ, ἀφοῦ τὸνομα κατάντησε ἀπρόφεργο.

Σήμερα εἰ λαὸς λέει ἀκόμη Ἀουστρία· πῶς ἀπὸ τὴν αουστριακὴν προεβία, θὰ ποῦνε ἄξαφνα στὴν Ἀθήνα. Ἐμεῖς τὸ ἴδιο θὰ ποῦμε καὶ Ἀουστραλία.

Μὰ νὰ καὶ τὸ πιδ νόστιμο.

Ἡ καθαρέβουσα, ποῦ κατὰστρεψε τὸ δικὸ τῆς τὸ σωστὸ Ἀουστρία, τῆχει γιὰ βάρβαρο τώρα νὰ τὸ λέη κανεὶς. Στουμπώνει ταφτάκια τῆς ὅταν τὰ κοῦει. Τὸ παράξενο τῆς τὸ Ἀουστρία τὸ θαρρῆι ἀττικὸ.

Ἐγὼ πάλαι θαρρῶ πὼς ὅποιος σέβεται τὴ γλώσσα του καὶ τὸν ἑαφτό του, δὲν μπορεῖ ἄλλως νὰ τὸ πῆ παρὰ καθὼς εἶναι Ἀουστρία. Ἡ λεγόμενη δὲν εἶναι δυνατὸ ν' ἄχη παράπενο. Ἐμεῖς τὸ σου τὸ βαστοῦμε ἀπὸ τὰ ἴδια τῆς τὰ βιβλία. Δαιμόν, ἄς νεωτερίξῃ ὅσο ἀγαπᾶ. Ἐμεῖς ἀρχαῖζουμε καὶ εἶθ. Τὴν ἀκολουθοῦμε κιάλας ἐκεῖ ποῦ ἀρχαῖζει μαζὶ μας. Ὁ

ΨΥΧΑΡΗΣ

1) Ἰταλικὰ, ὁ τόνος στὴν προπεραλῆγισσα. Τὸ παροῦστονο Ῥωμαϊκὰ, εἴτε ἀπὸ τὸ Austria ποῦ στὸ ἰ τονίζε-ται, εἴτε, σὰ μισὸς δασκαλισμός, ἀπὸ ἀναλογία τῆς Γαλλίας καὶ τὰ παρόμοια.

2) Ὁ γέρο Πισσάκης ἀκόμη ἔτσι τὸ ξέρετ' κ. Πολιερ-

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΘΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

XII

Τὴν ὥρα ποῦ σπάραζε καὶ μιλοῦσε ὁ Ὀρέστης, ξανθὰ παιδάκια περνούσαν ἀπὸ μπροστὰ του καὶ πηδοῦσαν καὶ γελοῦσαν καὶ παίζαν ἀπάνω στὰ χόρτα τοῦ κήπου. Στὶς γωνιές, πίσω ἀπὸ τὰ μεγάλα δέντρα, ἐρωτικά ζευγάρια κρυφομιλούσανε. Ὁ νέος ἀψηλὸς ἔσκυρτε κι ὄλο καὶ μιλοῦσε καὶ κύταζε τὰ χεῖλια τὰ γλυκώτατα τῆς νέας καὶ κύταζε τὰ μαλλιά τῆς καὶ τὰ χεῖρῃ καὶ τίς λαγόνες τίς ἀπαλῆς. Τὰ χεῖρῃ θέλανε ν' ἀγκαλιάσουνε τὴν κοριτσένια μίση, κ' ἡ νέκ γλιστροῦσε κἀνοῖτας πὼς δὲν ἤθελε, γιὰ νὰ πῆσει ὅστερα πιδ ὄμορφα στὰ χεῖρῃ τ' ἀνοιχτά.

Τὰ πουλιά ἀποπάνω τοὺς κελαδοῦσανε, κελα-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 355.

δοῦσανε κι ὁ ἥλιος γινόταν κατακόκκινος κ' οἱ γωνιές τοῦ κήπου πιδ σκοτεινές καὶ πιδ καλόβολες.

Μῆτε ὁ Ὀρέστης, μῆτε ἡ Χρυσούλα, μῆτε ὁ Γοργίας μποροῦσαν νὰ χαροῦνε τὴν ἐρωτοπάθη ὥρα τοῦ λιγομένου δειλινοῦ. Δύστυχες ψυχές κ' οἱ τρεῖς, μισερωμένες κι ἀνήμπορες. Ἡ μιὰ μὲ τὴν ἀκαρπῆ καὶ παιδικήσια ἐξέγερσὴ τῆς στὴ ζωὴ, ἡ ἄλλη χριστιανικὴ καὶ μαραζαρίκη—ποτηράκι φαρφουρένιο κ' εὐκολόσπαστε στὰ χοντρά κι ἀπρόσεχτα χεῖρῃ τῆς ζωῆς—κ' ἡ ἄλλη μὲ τὴν εὐνοῦχικὴ καὶ στεῖρα ὠραιολατρεία.

Κ' ἡ καταπράσινη ζωὴ περνοῦσε ἀνυπόταχτη καὶ πλέρια ἀποπάνω τους, γκρεμοτσακίζοντας στενοκέφαλα σύνορα ὁμορφιάς κι ἀσκήμιας, κελῶ καὶ κακοῦ, ἀλήθειας καὶ ψευτιάς. Οἱ πέτρινοι ἀγιοῖ μῖσα στὸν κήπο τοῦ Κλουθῆ γονατίζουσε νικημένοι μπροστὰ στὰ χόρτα καὶ ζητοῦνε ἔλεος. Κ' εἰ περιπλοκάδες ἀνεδαίνουσε καὶ τρώνε τὰ παχουλά ποδαράκια τῶν μικρούλικων Χριστῶν. Ἐνα Πνέμα διουσιακὸ στεφανωμένο μὲ ἀμπελόφυλλα καὶ μὲ τζαμπιά σταφύλια περνᾶ καθάλα ἀπὸ τίς ὑποταχτικὲς γλυκειὰς Παναγιές. Κ' ἔτσι σὲ μιὰν ἀπάνημη γωνιά τοῦ Παρισιοῦ, δύο μεγάλες θρησκείες ἀπελιπισμένα σφιχτοπαλεύουν.

Ἰὼ Βάνχε νικηφόρε, ἰὼ! Τρίξουν τὰ κορμιά τῶν σεμνῶν παρθένων στὸ λαγνότατο ἀγκάλιασμα σου, οἱ κισσοὶ σου σὰ μπράτσα χυμοῦν ἀπάνω στὶς σαπηνιμένες πόρτες τῶν νῶν καὶ τὰ λουλούδια σου ὀμοῦν ἀπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν ἱερῶν ἀγκλματων κ' ὑψώνονται σύγκορμα στὴν ἥλιο, σειοῦνται πασιχαρα καὶ μπηγουνε τίς ρίζες τοὺς λαίμαργες, θανάσιμες καὶ γοργοκαταλύτρες στὶς σάρκες τῶν ἀγίων.

Ἰὼ, Βάνχε, ἰὼ! Τί κρίμα ν' ἔχουνε μάτια κ' εἰ τρεῖς καὶ νὰ μὴ βλέπουν! Ἐῖτανε ἡ Ζωὴ. Κανένας τοὺς δὲν τὴν εἶδε. Ἐῖτανε ἡ Ζωὴ. Ἡ ζωὴ ποῦ τὰ δικαιοφτεῖται ὅλα καὶ δὲν εἶναι μῆτε χαρὰ, μῆτε πόνος, μῆτε ἠθικὰ μῆτε ἀνήθικη, μῆτε μέρα ἐργασίας, μῆτε καὶ μέρα γιορτῆς—μόνο εἶναι ὄλα μαζὶ, ἀρμονία ἀπὸ χιλιάδες, χιλιάδες φωνές! Κι ὁ ἀέρας ὄλος ἀντιλαλεῖ πάντα του σὰ λαμπριάτικη καμπάνη, μῖσα στὴν πύρα τοῦ μεσημεριοῦ, μῖσα σὲ γάλα τοῦ φεγγαριοῦ, ἀπὸ τίς κορφές τῶν βουνῶν ὡς τίς ρίζες τῆς θάλασσας: Ἡ Ζωὴ ναι ὅταν τὴ Γυναίκα! Ἡ Ζωὴ ναι ὅταν τὴ Γυναίκα! Ἐνα πρᾶμα ποῦ κάνει πὼς ἀρνιέται κ' ὅστερα χαμογελά, κλεῖ τὰ μάτια, σπαρταρᾶ καὶ δίνεται!..»

κιά και "Αλωσις τής Κωνσταντινουπόλεως υπό τών 'Οθωμανών εν έτει 1453. Συνέγραψεν Α. Γ. Πασπάτης. 'Εν 'Αθήναις. 'Εκ τού τυπογραφείου τών 'Αδελφών Περρής. 1890, σ. 213 κειμενην τής εν Κωνσταντινουπόλει 'Αουστριακής πρεσβείας. . . ο αυτοκράτωρ τής 'Αουστρίας». Λοιπόν οι καθαρεβουσιάνοι μπορούνε και καθαρεβουσιάνο από τὰ 1890 να μιμηθούνε. Καλά θα κάμουνε. "Αν αγαπούνε και πιδ γουστόζα, θα χαρούνε και δάφνα σιδ ίδιο τὸ βιβλίον. "Ας κοιτάξουνε, σ. 231, τί λέει μιὰ ἐπιγραφή ἀπάνω σὲ μιὰ στήλη μαρμαρίνης μιᾶς παλιᾶς βυζαντινῆς ἐκκλησίᾳς στήν Πόλη. «Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεοῦ... 'Ορίσται; Συμεοῦ, δηλαδὴ ὀνομαστικῆ Συμεοῦ (κ. "Απολογία, 100 κ. ἀκόλ.). Νὰ σας τὸ λοιπὸν, καὶ χιλιοστὴ φορά, ὁ Παρθενὸς μας.

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

Εἶχε ἀκουστὰ ἢ εἶχε διαβάσει ὁ Φαρδὺς πὼς κάποιος ἀρχαῖος, Ἀρίσταρχος, ἦτανε Σαμοθρακίτης καὶ πὼς αὐτὸς πρῶτος, καθὼς λέει ὁ κόσμος, σκέφτηκε καὶ στόλισε μὲ τόνους καὶ μὲ πνεύματα τίς συλλαβὲς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἐνῶ πρωτύτερα οἱ Ἕλληνες ἔγραφαν δίχως αὐτά. Ὁ Φαρδὺς ἦταν λογικὸς ἄνθρωπος καὶ εἶπε μέσα του—Ὁ Ἀρίσταρχος ἦτανε Σαμοθρακίτης καὶ σημεῖωσε τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα στήν ἑλληνικὴ γλώσσα. Καὶ ἐγὼ εἶμαι Σαμοθρακίτης, ἄς τοὺς βγάλω ἐγὼ τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα. Ἐκεῖνος ἦταν Ἀρίσταρχος ὁ Γραμματικὸς, καὶ γὼ εἶμαι Φαρδὺς ὁ Γραμματισμένος. Τί χρειάζονται οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα ἀφοῦ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἀρίσταρχο δὲν τὰ ἐσημείωναν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκείνου τοῦ καιροῦ εἶναι αὐτοὶ πού τοὺς θαυμάζει ἡ Εὐρώπη καὶ ὁ κόσμος ὅλος. Ἐμεῖς δὲ θέλουμε τάχα νὰ μοιάσουμε τοὺς Ἕλληνες ἐκείνους; Ὑστερα ἀπὸ μένα ἄς γράφουν πάλε οἱ Ἕλληνες δίχως τόνους καὶ πνεύματα ἔτσι θὰ γίνουμε καὶ ἄξιοι τῶν προγόνων μας. Καὶ οἱ ἀπόγονοι θὰ λένι πὼς Σαμοθρακίτης πρῶτος ἔβαλε τοὺς τόνους καὶ Σαμοθρακίτης πρῶτος τοὺς κατάργησε.

Ὁ συλλογισμὸς αὐτὸς, σὰν καλὸς σπέρνος σὲ γῆ ἔτοιμη νὰ τὸν δεχτεῖ, ἔπιασε καὶ φύτρωσε καλῶς φυτόντισε στὸ κεφάλι τοῦ Φαρδύ καὶ ἐγένε ὄνειρο καὶ δέντρο καὶ τέλος ἔργον. Τόση εἶναι ἡ δύναμη τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Λογικῆς. Ἡ καταγωγή τοῦ

*) Ἡ ἀρχὴ σὲν ἀριθ. 3^{ος}.

Φαρδύ καὶ ἡ λογικὴ του γέννησαν τὸ βιβλιαράκι «περὶ ἀτόνου καὶ ἀπνευματίστου γραφῆς».

Καὶ βάλθηκε ὁ Σαμοθρακίτης καὶ ἀνοίξε βιβλία καὶ διάβασε, καὶ ὕστερα ἔγραψε ἄρθρα καὶ τὸ βιβλιαράκι του, καὶ πολέμησε μὲ πάθος τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα. Καὶ ἔταν μερικὲς ἑφημερίδες τὸν περιπαίξαν ἢ τότε χτύπησαν γιὰ τὰ γραφόμενά του, αὐτὸς ἀποκρίθηκε σὰ μάρτυς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ τῆς Ἀλήθειας, καὶ ἔγραψε γράμματα καὶ δημοσίεψε διατριβὲς καὶ γέμισε τὴ ζωὴ του μὲ ταραχές. Καὶ αὐτὸς δούλευε «γιὰ τὴν Ἀλήθεια». Αὐτὸ χρειάζεταν ἡ ἰδιοσυγκρασία του, καὶ τῆς ταίριαζε. Καὶ τόσο τοῦ εἶχε γίνει συνήθεια καὶ πάθος ἡ ἀτονὴ καὶ ἀπνευματίστη γραφὴ πού, καθὼς διηγᾶται ὁ καθηγητὴς πού ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴ Σαμοθράκη γιὰ τοὺς σεισμούς, μ' ἔλη τὴν ταραχὴ του πού σειοῦνταν τὸ σπῆτι του, ὁ Φαρδὺς τοῦ ἔστειλε κάθε μέρα στὸ θωρακωτὸ σημεῖωσε μὲ παρατηρήσεις γιὰ τοὺς σεισμούς, γραμμένες δίχως τόνους καὶ πνεύματα. Καὶ στίς πιδ ἀνάποδες περιστάσεις τῆς ζωῆς δὲν ξεχνούσε τίς θεωρίες του. Ἄλλ' ἀφοῦ ἦταν ἄξιος καὶ σ' αὐτὲς τίς περιστάσεις νὰ γράφει ἀτάραχα καὶ νὰ παρατηρεῖ καὶ νὰ βαστᾷ σημεῖωσεις, ἀφοῦ δὲν ἔχανε τὰ συλλογικά του οὔτε στοὺς μεγαλῆτερους σεισμούς, πάει νὰ πει πὼς τὸ μυαλό του θὰ ἦταν γερό, ὅσο καὶ ἂν οἱ θεωρίες τῆς λογικῆς του δὲ θὰ στέκονταν ἀδιάκοπα ὄρθιες, ἀσάλευτες, ἀθάνατες, συστήματα αἰώνια καὶ ἀφάρτα. Ὅσο κι ἂν μού ἐρχεται νὰ τὸ λογαριάσω γιὰ οικιαμαχία τὸ πάθος αὐτὸ ἐνὸς νησιώτη πού ἀπὸ τὸ νησί του κάθεται καὶ πολεμᾷ μὲ λύσσα τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα, ὅμως θαυμάζω καὶ ἄθελα τὴν ἐπιμονὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ πού μού θυμίζει τὸ «κόνειον» τοῦ Σωκράτη ὅπως ἡ λογικὴ του μού θυμίζει τὴ διαλεκτικὴ τοῦ Πλάτωνα.

Ὁ Φαρδὺς εἶναι ἀπὸ τὴν ἴδια φυλὴ καὶ οὐσία μὲ τὸν Πλάτωνα. Καὶ καλὰ πού καταπιάστηκε στοὺς τόνους καὶ στὰ πνεύματα, εἰδημῆ, μὲ τὴν ἀκράτητη καὶ ἀλόγιστη λογικὴ του θὰ πολεμοῦσε ἄλλα πράματα πιδ οὐσιαστικά νὰ τὰ χῶσει μέσα σὲ στενὰ συστήματα. Καὶ θὰ ἦταν χαμένος κόπος. Εἶδα μιὰ χειρόγραφη μελέτη του («θηρησκεία καὶ ἔθνος τῶν ὑπὸ τοὺς Τούρκους Ἑλλήνων») πού λέει, ὅπως τὸ εἶχε πει καὶ ὁ Χιώτης Κοραῆς, πὼς μὲ τὰ γράμματα («διὰ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν φώτων» δηλαδὴ) θὰ σωθεῖ τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος καὶ πὼς στρατὸς καὶ ἔπλα καὶ ἐπαναστάσεις δὲ χρειάζονται, πὼς

ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἦταν περιττὴ ὅσο ἀξιοθαύμαστοι καὶ ἂν εἶναι οἱ ἥρωες τοῦ σηκωμοῦ ἐκείνου. Καὶ ὁ Βησαρίωνας μετὰ τὸ 1453 εἶχε πει κάτι τέτοιο γιὰ τὰ γράμματα πού σώζουν τὰ ἔθνη!

Ὅταν ἡ λογικὴ, ἔτσι καὶ ἐνὸς Πλάτωνα, καταγίνεται νὰ σπέρνει ἀμφιβολίες γιὰ τὰ πιδ δυνατὰ καὶ ἀληθινὰ αἰσθήματα ὅπως εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρησίας μιᾶς φυλῆς καὶ νὰ προσπαθεῖ μὲ λόγια καὶ σοφίσματα νὰ κρυφοφαρμακῶνει τὰ πιδ χρήσιμα καὶ ὑγιεινὰ καὶ ροδοκόκκινα τῆς ζωῆς πράματα, ὅπως εἶναι ὁ πόλεμος—τότε ἡ λογικὴ εἶναι ἀνωφέλετη, ἀχρηστὴ, ἀσκημη καὶ ἀστεία, καὶ τότε τὴν ποδοπατῶ.

Ἡ διαλεκτικὴ εἶναι τέχνη εὐχάριστη πού, ἐπειδὴ παραρέσει στοὺς Ἕλληνες ἀφῆτου ξεπέσαν, τὴ σιχάθηκα. Καὶ εἶναι ἡ διαλεκτικὴ ἀρρώστια χειρότερη ἀπὸ τὴ χολέρα πού πάσχιζε ὁ Φαρδὺς νὰ τὴ σπουδάσει καὶ νὰ τὴν πολεμήσει. Εἶναι ἡ διαλεκτικὴ ἀρρώστια πού μπαίνει στῶν ὑγιεινῶν ἀνθρώπων τὰ κόκκαλα καὶ τὰ σαπίζει. Καὶ σύμπτωμά τῆς σοβαρὸ εἶναι τὰ πολλὰ λόγια. Καὶ ἐνῶ τοὺς βλέπεις καὶ εἶναι ζωντανοί, ἀπὸ μέσα εἶναι σάπιοι, σὰν ἕνα σακκούλι χτυκισμένον κόκκαλα, καὶ ἐνῶ ἔχουν ἀντίκρου τοὺς ἔχθρους ὄρθιους πού πολεμοῦν μὲ ἔπλα, αὐτοὶ καθισμένοι προφέρουν λέξεις ἢ σηκόνονται στὸ πόδι γιὰ νὰ βγάλουν λόγους. Καὶ εἶναι γι' αὐτοὺς ἡ διαλεκτικὴ τόσο ἁμορφὴ καὶ τόσο εὐκολὴ πού βαρυσῶνται νὰ κάμουν καὶ τίποτε ἄλλο.

Τὰ γράμματα εἶναι ἀδιάφορα ἔταν κρίνει κανεὶς γιὰ τὴν τελειότητα ἐνὸς ἀνθρώπου. Τίς περισσότερες φορές μάλιστα καταστρέφουν τὸν ἀνθρωπισμὸ, γιὰτὶ κάμουν τὸν ἀνθρωπο θεωρητικόν. Δὲν εἶναι ἀνθρωπος ὁ θεωρητικὸς, εἶναι κάποιο ἄλλο εἶδος ζωῆς. Ἀνθρωπος θὰ πει κάτι πού κινεῖται καὶ στοχάζεται, καὶ ὄχι κάτι πού μονάχα στοχάζεται. Καὶ ἔταν ὁ στοχασμὸς τόσο πλαταίνει καὶ φουσκώνει πού πλακώνει καὶ πνίγει τὴν ἐνέργεια καὶ τὴν ἀπλή ἀκόμα κίνηση, τότε πιδ ὁ ἀνθρωπος παραμορφώνεται καὶ γίνεται τέρας. Ὅποιος ξεχάσει νὰ περπατεῖ δὲν εἶναι πιδ ἀνθρωπος.

Κύριε Φαρδύ, ὄχι μὲ τὰ γράμματα παρὰ μὲ τὸν πόλεμο θὰ σωθεῖ τὸ ἔθνος, γιὰτὶ ἔτσι θὰ ξυπνήσει ἀπὸ τὰ ναρκωτικὰ χάπια πού καθημερινῶς τὸ ταΐζουν οἱ γραμματισμένοι του, καὶ θὰ σηκωθεῖ στὸ πόδι καὶ θὰ περπατήσει, καὶ ἔταν εἶναι ἀνάγκη θὰ χτυπήσει. Μὴν πνίγετε σὲ ἁμορφὰ ἢ ἀτεχνὰ μαγειρεμένες θεωρίες εἴτε σὲ νοικοκυρεμένα ἢ ἀνοικο-

Γ'. ΦΟΥΗΤΤÉ

I

Ὁ ρυθμὸς πού κυβερνοῦσε τὴ ζωὴ τοῦ Ὁρέστη γινότανε ὀλοένα πιδ νευρικός καὶ πιδ ἀντάρτικος καὶ πιδ μουγγὰ θανάσιμος. Τὰ νεῦρα του πού τῆδερναν οἱ νύχτες μὲ τὴν ἀσπλαχνὴ ἠδονὴ κ' οἱ μίρες μὲ τοὺς ἀβάσταχτους λογισμούς, εἶχανε ἐξκίτληθει κὶ ἀδυνατίσει καὶ στὴν παραμικρὴ συγκίνηση λιγοθυμούσανε, σὰ νεῦρα γυναικῆς ὕστερικῆς.

Ὅσο διάβαζε γιὰ ἐξετάσεις τόσο ἐνοιῶθε τὴ θεωρία του νὰ σαλεύει καὶ νὰ ραγίζει ἀπὸ τὰ θεμέλια. Ὅ,τι προπάντων ἀναστάτωνε τὸν Ὁρέστη εἶτανε ἡ ἀντικτικότητα ἢ βαθεῖα πού ὅσο μελετοῦσε τόσο καὶ τὴν εὕρισκε καὶ πιδ κυβερνήτρα καὶ δικτυοφνεύτρα τῆς ζωῆς.

— Πουθενὰ ἢ Ἐλευθερία, ἢ Ἰσότητα, ἢ Ἀδερφότητα, ἔλεγε πηγαινόντας στοὺς δρόμους καὶ κυτᾶζοντας αὐτὲς τίς τρεῖς λέξεις νὰ δημοκοποῦν καὶ νὰ φωνάζουν ἀπάνω σὲ τόνους τοῖχους τοῦ Παρι-

σιοῦ. Παντοῦ ἢ Σκλαβιά, ἢ ὑποταγὴ σὲ κάποιο νόμο ἀτσάλειο πού σέρνει πάντα, χρυσοστολισμένο, σὰ σφαγτάρι, τὸ ἄτομο στὸ βωμὸ τοῦ Γένους καὶ τὸ θυσιάζει σὲ ἄγνωστους θεούς.

Παντοῦ ἢ Ἀνισότητα, ἢ ἐπικράτηση ἢ βέρβερη κὶ ἀμάλακτη τοῦ πιδ δυνατοῦ καὶ τὸ σφάξιμο τὸ ἠδονικότατο τοῦ ἀδύνατου καὶ τοῦ μικροῦ.

Καὶ παντοῦ ἀκόμα τὸ Μῖσος, τὸ γλυκὸ ἀλληλοσπάρραγμα τῶν ἀδερφῶν. Ὅλοι εἶμαστε ἀδερφοί! Ἐτεοκλήδες καὶ Πολυνεκλήδες. Καὶ τὸ αἷμα τοῦ Ἄβελ τρέχει ἀκόμα μέσα στοὺς δρόμους καὶ βουᾶ καὶ πλημμυρίζει τίς Πολιτείες καὶ χύνεται κὶ ἀρδεύει τὰ χωράφια—κὶ ὅλα τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων πού σ' ἀγγιζοῦνε καὶ σὲ χαιρετοῦνε στάζουνε αἷμα ἀδερφικό.

Ὁ Ὁρέστης ἀνατρίχιαζε ἀπὸ ἕνα φόβο πικρῆ ξενό. Τὸ χαντάκι μεταξὺ ἀνθρώπινης ἠθικῆς καὶ φυσικοῦ νόμου, ὀλοένα μεγαλώνε, μαυρολογοῦσε καὶ βλάβαινε μπροστὰ του, σὰ στόμα πελώριο, πού ἀνοίχτηκε ἔτοιμο νὰ καταπιεῖ κάθε ἀνθρώπινη χαρὰ καὶ κάθε ἐλπίδα γιοφύριου καὶ συνδιαλλαγῆς. Τώρα μόνον ἔβλεπε ὁ Ὁρέστης πὼς καμιά δὲν εἶχε σχέση ἢ Ἀγάπη μὲ τὴ ζωὴ. Κ' ἔτσι ὅλη του ἡ Θεωρία πού βάση εἶχε τὴν Ἀγάπη, τρίκλιζε κ' ἔπεφτε.

Φριχτὸ ζετυλιζότανε τώρα τὸ θέαμα τῆς ζωῆς μπροστὰ του : Τὰ φυτὰ συρομαδιούνται καὶ παλεύουνε γιὰ ν' ἀρπάξουνε ὅσο μπορούνε πιδότερο φῶς κὶ ἀέρα· τὰ ἕντομα, τὰ ζῶα, οἱ ἀνθρωποὶ κυνηγοῦνται καὶ σκοτώνονται—πότε φανερά, στήθος μὲ στήθος, σὰν ἔχτροί, πότε κρυφὰ κὶ ἀγκαλιασμένοι μ' ἕνα φιλὶ γλυκὸ, τόσο γλυκὸ, πού σκοτώνει.—Ὀ! εἶναι ἀργὰ, εἶναι ἀργὰ γιὰ μένα, φοβοῦμαι! Ἡ ζωὴ αὐτὴ μὲ τρομάζει, δὲν μπορῶ πιδ νὰ γυρίσω πίσω καὶ νὰ βάλω τὰ νεῦρα μου ἀτσάλι, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ βκοτάξουν τὴ ζωὴ. Τώρα τὰ χέρια μου τρέμουνε ἐνίκανα νὰ ὑψωθῶνε καὶ νὰ παραμερίσουνε τοὺς ἄλλους καὶ νὰ ρήξουν κάτω ζεστά ἀκόμα τὰ πτώματα τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ἀγαπημένων γιὰ νὰ πατήσω καὶ νὰ ὑψωθῶ! Τώρα τὰ νεῦρα μου, νεῦρα εἶναι γυναικῆς χλωμῆς πού ἀντικρύζει ξάφνου τὴν πορφυρὴ φρίκη μιανῆς ταυρομαχίας. Ὅ,τι κὶ ἂν λέω, ὅ,τι κὶ ἂν κάνω, τὰ χέρια μου τὰ σφιγμένα πέφτουνε κομένα κάτω καὶ ζητοῦνε πιδ σιγαλινὰ καὶ πιδ τρυφερὰ σαλέματα χερῶν, χάρδια ζητοῦνε ἀπὸ γυναικῆς μαλλιά κὶ ἀπλώνονται σακάτικα ζητιανεύοντας ἐλεημοσύνη γιὰ τοὺς μισερὸς κὶ ἀνήμπορους. Ὅ,τι κὶ ἂν λέω, μέσα μου κάθεται μιὰ γυναικίουλα χλωμῆ πού κυ-